

Panium — O‘n Yettinchi Raqam

Narsa va Vahiy: Doniyorning Bashoratdagi Ikki Chizig‘i va Vahiyning Muhrdan Ochilishi

Jeff Pippenger
2026-02-22

2020-yil 18-iyulda bir yuz qirq to‘rt mingliklar harakatining birinchi hafsalasi pir bo‘lishi yuz berdi. Bu Doniyor o‘n birinchi bobining qirqinchi oyatidagi “yashirin tarix” ichida sodir bo‘ldi. Bu hafsalasi pir bo‘lish o‘sha “yashirin tarix”ning ancha ichkarisida yuz berdi — 1989-yilda Sovet Ittifoqining qulashidan boshlangan tarix ichida. Qirq birinchi oyat Qo‘shma Shtatlardagi yakshanba qonunini ifodalaydi; bu ayni shu bobning o‘n oltinchi oyatida ham tasvirlangan. Qirqinchi oyatning “yashirin tarixi”ni tashkil etuvchi haqiqatlarning 2023-yildagi “muhrdan ochilishi” Doniyor tomonidan o‘n ikkinchi bobda bayon etilgan. O‘ninchi bobdan o‘n ikkinchi bobgacha bir xil vahiydir, va vahiy Doniyorning bashoratning ichki va tashqi xabarlarini tushunadigan “donolar”ni ifodalashini ko‘rsatish bilan boshlanadi; bu yerda ular mos ravishda “narsa” va “vahiy” sifatida ifodalangan.

Fors shohi Kirning uchinchi yilida — Belteshazzar deb atalgan Doniyorga — bir narsa vahiy qilindi; va u narsa haq edi, ammo belgilangan vaqt uzoq edi; u esa o‘sha narsani angladi va vahiydan tushuncha hosil qildi. Doniyor 10:1.

Ikki Vahiy

“Narsa” va “vahiy” bashoratning ichki va tashqi vahiyларini ifodalaydi, Daniel esa har ikkalasini ham tushunadigan bir xalqni ifodalaydi, chunki o‘ninchi bobda “narsa” ham, “vahiy” ham Danielga “oshkor qilingan” edi. Bobda, yigirma ikkinchi kuni, muqaddas maskandagi Masihning vahiyi Danielga “oshkor qilindi”. “Narsa” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘z to‘qqizinchi bobda “masala” deb tarjima qilingan bo‘lib, u yerda ham u “vahiy” bilan bog‘liq holda taqdim etilgan.

Sening iltijolaringning boshida farmon chiqdi, va men senga bildirish uchun keldim; chunki sen nihoyatda sevimlisan. Shuning uchun so‘zni anglab yet va vahiyga diqqat qil. Doniyor 9:23.

O‘ninchi bobdagi “narsa” so‘zi to‘qqizinchi bobning yigirma uchinchi oyatida “masala” deb tarjima qilingan ayni o‘sha so‘zdir. Doniyorning o‘ninchi bobdan o‘n ikkinchi bobgacha bo‘lgan yakuniy vahiyida o‘n birinchi bobdagi “narsa” ham, o‘ninchi bobdagi “masala” ham “vahiy” bilan bog‘langan. “Vahiy” so‘zi ibroniychada “mareh” bo‘lib, “ko‘rinish” degan ma‘noni anglatadi. Doniyor o‘z kitobida ikkita “vahiy”ni ajratib ko‘rsatadi, garchi bu ikki “vahiy”dan biri avval muannas shaklda, so‘ng esa yana muzakkar shaklda ifodalangan bo‘lsa ham. Doniyor o‘ninchi bobning birinchi oyatida “ko‘rinish”ga oid “vahiy”ni, shuningdek “masala”ni yoki “narsa”ni tushunadiganlarni ta‘riflaydi. Sakkizinchi bobda Doniyor o‘zaro bog‘liq bo‘lgan ikkita “vahiy”ni ko‘rsatadi. Ingliz tilida bu bobda “vision” so‘zi sakkiz marta uchraydi, va “vahiy” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘zlardan biri “mareh”, boshqasi esa “chazon”dir. Mareh “ko‘rinish” degan

ma'noni, chazon esa "tush, vahiy yoki ilohiy kalom" degan ma'noni bildiradi. Sakkizinchi bobning mazmuni shuni belgilaydiki, "mareh" so'zi "vahiy" deb tarjima qilinganda, u "Masihning ko'rinishi"ni ifodalaydi.

Misol tariqasida aytganda, bu Doniyor 8:14 dagi "mareh", ya'ni "zohir bo'lish vahiyidir"; uning ma'nosi shuki, 1844-yil 22-oktabrda Masih to'satdan ma'badda paydo bo'ladi, bu Malaki uchinchi bobdagi Ahd Xabarchisining bajo bo'lishi edi; Opa Uayt bu narsa 1844-yil 22-oktabrda bajo bo'lganini aytgan. Opa Uayt Vahiy kitobining o'ninchi bobida tushib kelib, bir oyog'ini quruqlikka, bir oyog'ini esa dengizga qo'ygan farishta "Iso Masihdan kam bo'lmagan Zot" ekanini ta'kidlaganida, u Masih paydo bo'ladigan bashoratdagi bir yo'l-belgini ko'rsatgan edi. Bu Uning ko'plab zohir bo'lishlaridan biridir. U Yahudoning maktubiga ko'ra Musoning tiriltirilishi chog'ida ham paydo bo'lgan. U yerda U bosh farishta Mikoil sifatida paydo bo'lgan, ammo shunga qaramay, bu bashoratli bir zohir bo'lish edi. Sakkizinchi bobdagi mareh vahiyi ham, uning ma'nosiga muvofiq ravishda, "zohir bo'lish" deb tarjima qilinadi.

Shunday bo'ldiki, men, ya'ni men Doniyor, vahiy ko'rganimdan keyin uning ma'nosini izladim; va mana, qarshimda inson qiyofasiga o'xshash zot turardi. Doniyor 8:15.

Bu yerning mazmuni shuni ko'rsatadiki, "odam qiyofasiga ega bo'lgan" zot Jabroil farishta edi, va "qiyofa" degan so'z mareh — Masihning ko'rinish vahiyisidir; chunki xuddi Masih bosh farishta Mikoil orqali ham, Vahiy kitobining o'ninchi bobidagi qudratli farishta orqali ham ifodalangani kabi, Masih payg'ambarlik ma'nosida farishtalar ramzi bilan, hatto odamlar ramzi bilan ham o'zaro almashinadigan tarzda tasvirlanadi. Oyatda Jabroil bo'ladimi, Vahiy 10 dagi Masih bo'ladimi yoki bosh farishta Mikoil sifatida bo'ladimi, ularning har biri bir xabarni ifodalaydi; va shu sababdan Oq opa Vahiy kitobidagi farishtalarni ham ular ifodalayotgan xabar bilan, ham farishtalar orqali ifodalangan xabarni e'lon qiladigan odamlar bilan qiyoslaydi. Bu haqiqat shu qadar muhimki, Vahiy kitobining birinchi bobidagi dastlabki uch oyat ichida — ya'ni "fursat yaqin" bo'lgani uchun sinov muddati tugashidan sal oldin Iso Masihning Vahiysining muhrdan yechilishini e'lon qiladigan o'sha uch oyatda — Xudodan insonga bo'lgan xabar yetkazish jarayoni aniq-ravshan ko'rsatilgan: bu Otadan kelgan xabar bo'lib, O'g'ilga beriladi, so'ng U bu xabarni bir farishtaga beradi, u esa uni bir odamga olib boradi, va u o'z navbatida uni jamoatlarga yuboradi. Xabar yetkazish jarayonining har bir bosqichi muqaddas va pokdir, va o'sha muqaddas poklik payg'ambarlik yo'l-belgilarida Masihning O'zi sifatida, yoki farishta, odam yoxud xabar orqali namoyon bo'lishi bilan ifodalanadi. U bir yo'l-belgisida O'zini bevosita bog'laganida, bu "mareh" — "qiyofa vahiyi"dir.

Iso Masihning vahiyidir; Xudo uni O'z qullariga tez orada yuz berishi kerak bo'lgan narsalarni ko'rsatish uchun Unga berdi; va U buni O'z farishtasi orqali O'z quli Yuhannoga yuborib ayon qildi. U Xudoning kalomi, Iso Masihning shahodati va o'zi ko'rgan hamma narsaga guvohlik berdi. Ushbu bashoratning so'zlarini o'qiydigan baxtlidir, uni eshitadiganlar va unda yozilganlarni saqlaydiganlar ham baxtlidir; chunki vaqt yaqindir. ... Va u menga dedi: "Bu kitobdagi bashorat so'zlarini muhrlama, chunki vaqt yaqindir. Nohaq bo'lgan bundan keyin ham nohaq bo'lib qolsin; bulg'angan bo'lgan bundan keyin ham bulg'angan bo'lib qolsin; odil bo'lgan bundan keyin ham odil bo'lib qolsin; muqaddas bo'lgan bundan keyin ham muqaddas

bo‘lib qolsin.” Vahiy 1:1–3; 22:10, 11.

Sakkizinchi bobda “chazon” — “vahiy” deb tarjima qilinadigan boshqa ibroniycha so‘zdir. “Ko‘rinish”ga nisbatan, “marah” vahiysi bir yo‘l-belgisini aniqlab beradi, “chazon” vahiysi esa bashoratli bir davrni aniqlab beradi. Sakkizinchi bobda “vahiy” deb tarjima qilingan bu ikki so‘zda ilohiy bir simmetriya mavjud; shu ma’noda, ibroniycha “mareh” so‘zi Doniyor tomonidan uning “marah” shaklidagi muannas formasida ham qo‘llanadi. “Chazon”ga kelganda esa, Doniyor uni ikki yo‘l bilan ifodalaydi, biroq bu muzakkar va muannas qarama-qarshiligi orqali emas, balki ayni bir ma‘noni bildiradigan ikki so‘z orqali; ammo buni qilish bilan, ular eksponentsial ravishda kengayadi.

Chazon — vahiy, yoki ilohiy xabar, yoki bashorat degan ma‘noni anglatadi; ingliz tilida “matter” yoki “thing” deb tarjima qilingan so‘z esa ibroniycha “dabar” bo‘lib, uning ma‘nosi “kalom”dir. “Chazon” — vahiy ham Doniyor tomonidan “dabar” so‘zi bilan ifodalanishi tushunilganda, ular birgalikda Xudo Kalomining bashoratli xabarlarini ifodalaydi. Doniyor doimo “dabar” yoki “chazon”ni “mareh” bilan qarama-qarshi qo‘yadi. Bashorat darajasida qaralganda, “dabar” va “chazon” bilan ifodilangan “Xudo Kalomining bashoratli xabarlari” Masihning zohir bo‘lishi haqidagi “marah” vahiysi bilan birlashtirilganda, sizda Xudo Kalomining bashoratli tarixidagi muqaddas yo‘l-belgilari hosil bo‘ladi. So‘ng, agar siz “mareh” so‘zining muannas shakli bo‘lgan “marah”ni Doniyordagi vahiy ma‘nolari qatoriga qo‘shsangiz, imon orqali oqlanishning ko‘zgu vahiysiga ega bo‘lasiz.

Doniyorning kitobining so‘nggi uch bobida ifodilangan oxirgi vahiya, Doniyor oxirgi kunlarda “Xudoning Kalomi”dagi “payg‘ambarlik vahiylari”ni va bir yuz qirq to‘rt minglik islohot harakatini tashkil etuvchi muqaddas yo‘l-belgilarining muqaddasligini tushunadigan bir xalqni ifodalaydi; chunki ular Qo‘zi qayoqqa bormasin, Uning muqaddas payg‘ambarlik Kalomida Unga ergashadiganlardir. Ular Qo‘ziga ergashar ekanlar, U ularni Doniyor 10:7 dagi ko‘zgu singari vahiysiga olib boradi; u yerda ular yo xato-panoh ostiga yashirinish uchun qochadilar va o‘sha yerda abadiy ko‘miladilar, yoxud tuproqda kamtar qilinadilar, oqlanadilar va oxirgi kunlarning payg‘ambarlik xabarini yetkazishga quvvatlantiriladilar.

Jabroil Doniyorga ham “masalani”, ham “vahiy”ni “anglab yetishni” buyuradi. “Anglab yetish” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘z “aqlan farqlash” degan ma‘noni anglatadi. Aziz o‘quvchi, siz bilan bizni ifodalovchi Doniyor “masala” bilan “vahiy” o‘rtasidagi farq va tafovutni anglab yetishga buyurilgan edi. Chazon vahiysi bashoratli tarixning tashqi chizig‘ini ifodalaydi, mareh vahiysi esa Masihning zohir bo‘lishini ifodalaydi. “Masala” va “narsa” — bu “so‘z” ma‘nosini bildiruvchi ibroniycha “dabar” so‘zidir. Iso “dabar”dir, chunki U Kalomdir. “Narsa” ham, “masala” ham — ikkalasi ham “dabar” bo‘lgani holda — zohir bo‘lish vahiysi bilan bog‘liq holda taqdim etiladi.

Dabar — ya‘ni masala va narsa — shuningdek sakkizinchi bobdagi chazon vahiysidir va u bashoratli tarixning vahiysini ifodalaydi. Ushbu ifodalarning har biri (chazon, dabar, masala va narsa) bashoratning tashqi chizig‘ini ko‘rsatadi, mareh va uning muannas ifodasi bo‘lgan marah esa bashoratning ichki chizig‘ini ifodalaydi. Doniyor o‘ninchi bobining birinchi oyatida

tasvirlangan Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi bashoratli tarixning ham ichki, ham tashqi chiziqlarini tushunadi. Vahiy kitobida ichki chiziq yetti jamoat bilan, tashqi chiziq esa yetti muhr bilan ifodalanadi.

Doniyor yigirma bir kunlik ro‘zadan so‘ng Masih haqidagi vahiy-ni ko‘rganida, u mareh vahiy-sining ayollik ifodasini ko‘rdi. Mareh — “ko‘rinish” demakdir, va Doniyor Masihni ko‘rganida, u “marah” vahiyini ko‘rdi; mareh ko‘rinish ma’nosini anglatsa-da, ayni shu so‘zning ayollik shakli “ko‘zgu” degan ma’noni bildiradi. Opa Uayt bizga Doniyor ko‘rgan vahiy Yuhanno ko‘rgan vahiy ekanini ma’lum qiladi, Yuhanno esa bu vahiyi Masih samoviy muqaddas maskanda bo‘lganida ko‘rgan edi.

“Jabroilning tashrifi paytida, Doniyor payg‘ambar bundan ortiqroq ta’limotni qabul qila olmadi; ammo oradan bir necha yil o‘tgach, hali to‘liq izohlanmagan mavzular haqida ko‘proq bilishni istab, u yana Xudodan nur va hikmat izlashga bel bog‘ladi. ‘O‘sha kunlarda men, Doniyor, uch to‘liq hafta motam tutdim. Men lazzatli non yemadim, og‘zimga go‘sht ham, sharob ham olmadim, o‘zimga umuman moy ham surmadim.... So‘ng ko‘zlarimni ko‘tarib qaradim, va mana, zig‘ir kiyim kiygan, beli Ufazning sof oltini bilan belbog‘langan bir zotni ko‘rdim. Uning badani zumradga o‘xshar edi, yuzi chaqmoq ko‘rinishida edi, ko‘zlari olov mash‘alalariday, qo‘llari va oyoqlari sayqal berilgan jez rangiday edi, va so‘zlarining ovozi olomonning ovoziday edi.’

“Xudoning O‘g‘lidan kam bo‘lmagan Zot Doniyor oldida zohir bo‘ldi. Bu tasvir Masih Patmos orolida Yuhannoga ochib berilganida berilgan tasvirga o‘xshaydi. Endi Rabbimiz keyingi kunlarda nima sodir bo‘lishini Doniyorga o‘rgatish uchun boshqa bir samoviy xabarchi bilan keladi. Bu bilim Doniyorga berildi va dunyoning oxirlari yetib kelgan bizlar uchun ilhom orqali qayd etib qo‘yildi.

“Dunyoning Qutqaruvchisi tomonidan ochib berilgan buyuk haqiqatlar haqiqatni yashirin xazinalarday izlaydiganlar uchundir. Doniyor keksayib qolgan edi. Uning umri majusiy saroyning maftunkorligi orasida o‘tgan, uning aqli buyuk bir imperiyaning ishlari bilan band bo‘lgan edi; shunga qaramay, u bularning barchasidan chetga chiqib, Xudo huzurida o‘z jonini ezadi va Taoloning maqsadlari haqidagi bilimni izlaydi. Va uning iltijolariga javoban, keyingi kunlarda yashaydiganlar uchun osmoniy saroylardan nur yuborildi. Unday ekan, Osmondan bizga keltirilgan haqiqatlarni anglash uchun U idrokimizni ochsin deb, biz Xudoni naqadar jiddiylilik bilan izlashimiz kerak.” Review and Herald, 1881-yil 8-fevral.

144 000

Doniyor “narsa”ni va “vahiy”ni tushunadi, va u Doniyor, shuningdek Beltashassar deb ham ataladi. Bashoratda ismning o‘zgartirilishi ahdiy munosabatni ifodalaydi; shu bois Doniyor Masihning ma’baddagi vahiysi orqali sinovdan o‘tkaziladigan yuz qirq to‘rt mingdan iborat yakuniy ahd xalqini ifodalaydi. O‘sha sinov sajda qiluvchilarning ikki toifaga ajralishiga sabab bo‘ladi.

Va men, Doniyor, vahiyi yolg‘iz o‘zim ko‘rdim; chunki men bilan birga bo‘lgan odamlar vahiyi ko‘rmadilar; ammo ularga qattiq titroq tushdi, shunday qilib ular yashirinish uchun qochib ketdilar. Doniyor 10:7.

Daniel Xudoning oxirgi kunlardagi xalqi bilan bog‘liq ikkinchi va ma’bad sinovini bevosita ko‘rsatib bermoqda; bu sinov samoviy ma’badda Masihni ko‘rishga asoslanadi. Yettinchi oyatdagi vahiy mareh vahiyning muannas shakli bo‘lib, marah vahiyi sifatida ifodalangan. Agar siz Masihning ma’bad vahiyiga, Danielning javobida ifodalangani kabi, javob bersangiz, bashoratli “narsa” va bashoratli “vahiy” sizga “ochib beriladi”.

Agar siz Masihning ayni o‘sha ma’bad haqidagi vahiyga yashirinish uchun qochib borish orqali munosabat bildirsangiz, abadiy zulmatga kirasiz. Ma’bad sinovi, ya’ni abadiy Xushxabar uch bosqichining ikkinchi sinovi, undan oldingi birinchi va asosiy sinov bilan boshlanadi. Poydevorlar sinovining savoli Doniyor o‘n birinchi bobining o‘n to‘rtinchi oyatida ifodalangan bo‘lib, u yerda Rim “xalqingning talonchilari” sifatida tasvirlanadi va ular “vahiy”ni mustahkamlaydi.

Vaqt yaqindir

2020-yil 18-iyuldagi umidsizlikdan uch yarim kun o‘tgach, 2023-yil 31-dekabrda Iso Masihning vahiyi muhrdan yechila boshladi, chunki “vaqt yaqin edi”.

Ushbu bashoratning so‘zlarini o‘qiydigan, uni eshitadigan va unda yozilganlarga rioya qiladigan kishi baxtlidir; chunki vaqt yaqindir. ... Va u menga dedi: Bu kitobdagi bashorat so‘zlarini muhrlama; chunki vaqt yaqindir. Vahiy 1:3; 22:10.

Iso Masihning Vahiysining muhrdan ochilishini belgilaydigan “vaqt” Vahiy kitobining boshida tilga olinadi, va kitobning oxirida ayni shu bayonot alfa bayonotiga omega bayonotini qo‘shadi.

Iso Masihning vahiyi sinov muddatining yopilishi arafasida muhrdan yechiladi. Yigirma bir kunlik ro‘zadan keyin yigirma ikkinchi kuni “narsa”, ya’ni “masala”, ya’ni dabar yoki Kalom, ya’ni tashqi bashoratli tarixning chazon vahiyi Doniyorga, u eng Muqaddas Joyda samoviy bosh ruhoniyning ko‘zgudagi kabi marah vahiyini boshdan kechirayotgan paytda, ayon qilindi.

Doniyor ko‘zgu vahiyi tajribasiga ega bo‘lganlarni ifodalaydi; ular, shuningdek, Masihning bashoratli zohir bo‘lishlarini, hamda chazon vahiyi orqali ifodalangan tashqi tarixni ham tushunadilar. Marah vahiyi Masihni bashoratli yo‘l ko‘rsatkich sifatida ifodalaydi, shu so‘zning muannas shakli esa Doniyor, Yuhanno, Ishayo, Opa White va boshqa payg‘ambarlar timsolida ko‘rsatilganidek, Xudoning ulug‘vorligiga boqish orqali hosil bo‘ladigan tajribani ifodalaydi.

Bu darajada tashqi chazon vahiy asosiy sinovni, voqealarning bashoratli ketma-ketligidagi Masihning zohir bo‘lishlariga oid mareh vahiy esa ma’bad sinovini ifodalaydi. O‘zingizning eng muqaddas joyingiz ichidagi Eng Muqaddas Joyda Masih zohir bo‘lganmi? Ilohiyat aynan o‘sha yerda insoniyat bilan birlashadi. Bu — sinov muddatining yakuni litmus sinovida kelishidan oldin o‘tilishi lozim bo‘lgan sinovdir. Xarakterni namoyon qiladigan litmus sinovi — marah ko‘zgu vahiyidir.

2023-yil 31-dekabrda o‘n to‘rtinchi oyatdagi “sening xalqingning talonchi o‘g‘illari” ustida poydevorning tashqi sinovi boshlandi, va amaldagi papa 2025-yil 8-mayda taxtga o‘tqazilganda o‘n to‘rtinchi oyatning “vahiy”i qaror topdi. Poydevor sinovi ma’bad sinoviga o‘tdi. 2025-yil 9-maydan beri ma’bad sinovi davom etib kelmoqda. 2023-yil 31-dekabrda ikki guvohning tirilishi

Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi o‘n birinchi oyatda ifodalangan edi, va o‘sha sanada boshlangan tirilish 2014-yilda boshlangan, 2022-yilda esa keskin kuchaygan Ukraina urushi davri ichida sodir bo‘ldi. Bashoratning tashqi va ichki chiziqlari o‘sha tarixda birlashdi. 2023-yil 31-dekabrda poydevor qo‘yish ishi davom etayotgan edi; bu ish 1798-yildan 1840-yilgacha bo‘lgan tarix bilan, shuningdek 1840-yildan 1844-yilgacha bo‘lgan tarix bilan, yana 1844-yil 19-apreldan 1844-yil 22-oktabrgacha bo‘lgan tarix bilan timsollashtirilgan edi.

Doniyor kitobining o‘n birinchi bobi, o‘n birinchi oyat tarixda bashoratning tashqi chizig‘i sifatida namoyon bo‘ldi va Vahiy kitobining o‘n birinchi bobidagi ichki chiziq bo‘lgan ayni tarix bilan bog‘landi. 2014-yilda Ukrainadagi urush boshlandi; bu miloddan avvalgi 217-yildagi Rafia jangi orqali timsollangan edi. 2015-yilda esa Doniyor kitobi o‘n birinchi bobining ikkinchi oyatidagi to‘rtinchi va nihoyatda boy podshoh o‘rnidan turib, prezidentlik lavozimiga nomzodini qo‘yish niyatini e‘lon qildi. O‘sha e‘lon Ajdaho fikrli globalistlarni, ya‘ni Yunoniston saltanati sifatida tasvirlanganlarni, g‘azabga soldi.

Vahiy kitobining o‘n birinchi bob, o‘n birinchi oyati 2023-yil 31-dekabrgacha ikki guvoh tiriltirilgan nuqta sifatida aniqladi. Shunda 2020-yil 18-iyuldan 2023-yil 31-dekabrgacha bo‘lgan davr bashoratli “sahro” deb tushunildi. “Sahro davri”ning yakunida 2023-yil iyul oyida bir ovoz faryod qila boshladi, so‘ngra 2020-yil 18-iyuldagi Nashvillning muvaffaqiyatsiz bashoratidan roppa-rosa ming ikki yuz oltmish kun o‘tgach, Yahudo qabilasining Arsloni O‘zining bashoratli Kalomini muhrdan yecha boshladi. Xudoning bashoratli Kalomini muhrdan yechilishi har doim Doniyor o‘n ikkinchi bobda bayon etilganidek uch bosqichli sinov jarayonini keltirib chiqaradi.

Ko‘plar poklanadi, oppoq qilinadi va sinaladi; ammo yovuzlar yovuzlik qiladi; yovuzlarning hech biri tushunmaydi; lekin donolar tushunadilar. Doniyor 12:10.

Vahiy kitobining o‘n to‘qqizinchi bobida kelin o‘zini tayyor qiladi va shundan so‘ng unga oq kiyim beriladi. O‘sha oq kiyimlar kelinning tayyor ekanini bildiradi va bu osmonning derazalari ochilganda, Vahiy kitobining o‘n to‘qqizinchi bobida sodir bo‘ladi. Kelin Masihning solihligi kiyimi bilan oppoq qilinguncha, avvalo u poklanadi.

2023-yil 31-dekabrda pok bo‘ladiganlarni poklash uchun poydevorlarning sinovi boshlandi. Bu poklanish bilimning ortishi orqali amalga oshiriladi, chunki Yahudo qabilasining Arsloni o‘shanda O‘zi haqidagi yakuniy vahiy muhrlarini yecha boshladi. O‘sha vahiy shuni ham o‘z ichiga oladiki, qo‘yilishi mumkin bo‘lgan yagona poydevor Udir. “Sening xalqingning qaroqchilari” Rim ekanini aniqlab beruvchi poydevor haqiqatini rad etish, qo‘yilishi mumkin bo‘lgan yagona poydevorni rad etishdir.

2023-yil 31-dekabr kuni darhol ikki toifaning ajralib chiqishiga olib kelgan bir sinov jarayoni boshlandi. Yahudo qabilasining Arsloni endi o‘n to‘rtinchi oyatning tarixiy bajo bo‘lishi 2025-yil 8-may bo‘lganini muhrdan ochdi va shu orqali u Rimni bashoratning tashqi vahiyini o‘rnatadigan timsol sifatida Miller tomonidan aniqlanganini tasdiqladi. Tramp 2024-yilda qaytganida, u Doniyor 11-bobning o‘n uchinchi oyatini bajo keltirdi, so‘ng keyingi oyatda biz 2025-yilni, papa Levning saylanishi bilan, belgilaymiz. Tramp ham, uning masihga qarshi muqobili ham 2025-yilda lavozimga kirishdi.

Biz ushbu harakatda aniqlaydigan sanalar, mohiyatan, muqaddaslashtirilgan ortga nazardir. Biz oxirzamonni 1989 yil deb aniqlaymiz, so'ng xabarning rasmiy shakllantirilishi 1996 yilda bo'ldi. 11-sentyabrda rasmiylashtirilgan xabarga qudrat berildi. Habakkukning jadvallari 2012 yilda taqdim etilib, 2013 yilning yanvarida yakun topganida, poydevorlar qo'yildi.

2020-yil 18-iyulda birinchi hafsalasizlik yetib keldi, so'ng 2023-yil iyul oyida sahroda bir ovoz faryod qila boshladi, va 2023-yil 31-dekabrda Iso Masihning Vahiyining muhrdan ochilishi boshlandi hamda birinchi tashqi asosiy sinov boshlandi.

2025-yil 8-may kuni ichki ma'badning ikkinchi sinovi boshlandi. Uchinchi lakmus sinovi esa endi oldinda turibdi. O'sha yerda, birinchi va tashqi sinov bilan ifodalangan xabarning moyi hamda ikkinchi ichki sinovga hamroh bo'lgan moy qalbda bor-yo'qligi ayon bo'ladi. Bu sinov tartibi tashqini, so'ng ichkini, undan keyin esa tajribani ifodalaydi.

Ichki bashorat chizig'i men hozirgina keltirgan avvalgi yo'lbelgilardan iboratdir. O'sha yo'lbelgilarning har biri Millerchilar tarixining aynan shunday yo'lbelgilari bilan mos keladi. Oxirzamon vaqti sifatidagi 1798 yil, shuningdek oxirzamon vaqti bo'lgan 1989 yilga muvofiq keladi. O'sha yerda Yahudo qabilasining Arsloni O'z Kalomini muhrdan yechdi, chunki U Kalomdir. Adventizm, Yorubomning asos soluvchi isyonida itoatsiz payg'ambarning rolini bajarib, Baytilning yolg'onchi payg'ambari bilan birga ovqatlanish uchun qaytganida, ular Uilyam Millerning yetti vaqt haqidagi aniqloviga qarshi qo'llanilgan qulagan protestantizmning dalillariga qaytdilar. Shu sababli ular 1863 yil nima uchun birinchi va ikkinchi farishtalarning alfa harakati uchun so'nggi yo'lbelgi ekanini to'liq, hatto umuman ham, tushunmaydilar.

Shu sababli, bu narsa ular uchun hech qanday ahamiyatga ega emas: bu 126 yil bo'lib, 1 260 ning ramzi, ya'ni 1863 yildan 1989-yildagi oxirzamon vaqtigacha bo'lgan tarixni qamrab oluvchi "sahro"ning ramzidir. Qirq yilning oxirida Yohanna harakatni Va'da qilingan yurtga boshlab kirdi. 1989 yilda Rabbiiy O'zining omega harakatini 1863 yildan 1989 yilgacha bo'lgan "sahro"dan olib chiqish ishini boshladi; xuddi U alpha harakatini 538 yildan 1798 yilgacha bo'lgan "sahro"dan olib chiqqanidek.

1989-yilda Doniyor kitobining so'nggi uch bobini ifodalovchi Xiddekel daryosi haqidagi vahiy muhrdan yechildi; xuddi shuningdek, Doniyorning 7-, 8- va 9-boblarini ifodalovchi Ulay daryosi haqidagi vahiy 1798-yilda muhrdan yechilgan edi. Qirol Jeyms Muqaddas Kitobi nashr etilganidan ikki yuz yigirma yil o'tgach, Uilyam Miller Ulay haqidagi vahiyga asoslangan o'z xabarini ilk bor nashr etib, shu tariqa 1831-yilda o'z xabarini rasmiylashtirdi; xuddi shuningdek, Xiddekel haqidagi xabar ham 1996-yilda, Amerika Qo'shma Shtatlarining ulug'vor yurtining tug'ilgan yili bo'lgan 1776-yildan ikki yuz yigirma yil o'tgach, ilk bor nashr etildi.

Qirol Jeyms tarjimasidan ikki yuz yigirma yil o'tib, Miller tomonidan xabarning rasmiylashtirilishi Uilyam Millerni Muqaddas Kitobning, ham Eski, ham Yangi Ahd bashoratlaridan uyg'onish va islohotni yuzaga keltirish uchun foydalangan ilk muqaddas xabarchi sifatida ko'rsatadi. Muqaddas Kitob ilohiydir va u ikki yuz yigirma yil o'tib insoniylik bilan bog'lanib, Ulai xabarini yuzaga keltirdi.

Iso Alfa va Omega, va U Xudoning Kalomidir; shu sababli 1611 yilda Injilning King James Version nashr etilishi Isoni ham 1611-ga, ham 1831-ga joylashtiradi. Masih oxir zamonda Yahudo qabilasining Arsloni sifatida namoyon bo'ladi, xabar rasmiy shaklga keltirilganda esa U Alfa va Omega hamda Kalomdir. Millerning boshlanish bilan bo'lgan aloqasi shunda tan olinadiki, boshlanish ham, yakun ham xabarni nashr etishga urg'u bermoqda. 1776 dan 1996 gacha bo'lgan davr, garchi boshqacha bo'lsa-da, ayni xususiyatlarni namoyon etadi.

Hiddekelning xabari — Daniel 11-bobning qirq birinchi oyatida bayon etilganidek, Qo'shma Shtatlardagi yakshanba qonuni haqidagi xabardir. 1776 yil va Mustaqillik Deklaratsiyasining nashr etilishi, ilohiy taqdir bilan, ataylab emas, "Time of the End" deb nomlangan asarning nashr etilishi bilan yakunlangan ikki yuz yigirma yillik davrning boshlanish nuqtasini ifodalaydi. Xuddi o'sha yili, 1996 yilda, bizga "Future for America" nomli xizmat korporatsiyasi berildi. Ulug'vor yurtning, ya'ni Qo'shma Shtatlarning xabari, bashoratning boshi bilan oxiri o'rtasidagi bevosita bog'liqlik orqali rasmiy shaklga keltirildi. Millerchilar tarixining har bir asosiy belgi-nuqta o'n bokira haqidagi masalning yo'naltiruvchi andozasi ostida takrorlangan. Har ikkala ikki yuz yigirma yillik davr ham nashr bilan belgilangan boshlanish va yakunga ega.

Millerning xabari va uslubi ikkinchi voyga oid Islomning bajo kelishi bilan tasdiqlandi va quvvatlantirildi. Xabarni quvvatlantirish uchun Rabbiiy tomonidan qo'llanilgan narsa Millerning "bir kun — bir yil" tamoyili edi; vaholanki, 9/11 da xabar va uslubni quvvatlantirgan tamoyil — Vahiy o'n sakkizinchi bobidagi farishtaning tushib kelishi Vahiy o'ninchi bobda ifodalanganidek, U 1840-yil 11-avgustda qilgan tushib kelishni takrorlagan paytdagi tamoyildir. Bu ikki farishta Masihning farishta sifatidagi bashoratli zohir bo'lishini ifodalaydi. 1840-yil 11-avgust harakati uchun "bir kun — bir yil" tamoyili qanchalik asosiy bo'lgan bo'lsa, 9/11 harakati uchun ham shunchalik asosiy bo'lgan tamoyil shudir: Millerchilar tarixi yuz qirq to'rt mingning tarixida takrorlanadi.

Islomning uchinchi voyiga oid bashoratning bir amalga oshishi omega va uchinchi farishta tarixida yuz berganida, u Islomning birinchi va ikkinchi voyiga oid bashoratning amalga oshishi bilan uyg'unlashdi; bu esa alfa birinchi va ikkinchi farishtalar tarixida yuz bergan edi — Milleritlar tarixining bir yuz qirq to'rt mingning tarixida takrorlanishi haqidagi tamoyil, Vahiy 9 dagi birinchi va ikkinchi voylar bilan bog'liq holda Millerning "bir kun — bir yil" tamoyili qanchalik mustahkam tasdiqlangan bo'lsa, xuddi shunchalik qat'iy tasdiqlandi. Vahiy 9:15 da bayon etilgan uch yuz to'qson bir yil va o'n besh kunlik vaqt bashoratini biladigan ayrimlar mening avvalgi fikrimni tushunmay qolishlari mumkin. Izoh beray.

Birinchi va ikkinchi voy birinchi va ikkinchi farishtalarning tarixi bilan uyg'unlashgan, uchinchi voyning tarixi esa uchinchi farishtaning tarixi bilan uyg'unlashgan. Bu yerda maqsad shuki, ikkinchi voyning tarixida bayon etilgan uch yuz to'qson bir yil va o'n besh kunning boshlanish nuqtasi birinchi voyning tarixida topiladi. Vahiy to'qqizinchi bobdagi birinchi voyning tarixida bir yuz ellik yillik bashorat mavjud bo'lib, o'sha bashoratli davr tugaydigan kunning o'zida uch yuz to'qson bir yil va o'n besh kunlik bashorat boshlanadi. Bu ikki bashorat birinchi va ikkinchi voylarni bevosita bog'laydi; shuning uchun, yil uchun bir kun tamoyiliga asoslangan holda Islom haqida bashorat qilinganida, bu bashorat Islomning birinchi va ikkinchi voylariga oid bashorat edi;

aynan shu xabar birinchi va ikkinchi farishtalar tarixida Millerning metodologiyasi va xabarini tasdiqlagan edi.

O'sha tarix 1844-yil 22-oktabrda yakunlanganda, yettinchi karnay yangray boshladi; va yettinchi karnay ham uchinchi voy, ham ulug'vorlik umidi bo'lgan sizdagi Masihdan iborat bo'lgan taqvodorlik siridir. O'sha karnay tashqi ogohlantirish xabari ham, ichki ogohlantirish xabari hamdir. Shu sababli, 2 520 yillik bashorat yer uchun yettinchi yilgi dam olish bilan bog'liq bo'lib, u yubileyini ham o'z ichiga oladi. 1844-yil 22-oktabrda yettinchi karnay 2 520 yillik va 2 300 yillik bashoratlarning bajo bo'lishi sifatida yangray boshladi.

Ammo yettinchi farishtaning ovozi yangraydigan kunlarda, u karnay chalishni boshlaganida, Xudoning siri tugallanishi kerak edi, qandayki U buni O'z qullari bo'lgan payg'ambarlariga ayon qilgan bo'lsa. Vahiy 10:7.

1844-yil 22-oktyabr Kafforat kuni edi, va yubiley karnayi Kafforat kunida chalinishi kerak edi. O'sha vaqtdan beri biz uchinchi farishta tarixida, shuningdek yettinchi karnay bo'lgan uchinchi voy tarixida yashamoqdamiz. 1840-yil 11-avgustda Vahiy kitobining o'ninchi bobidagi qudratli farishta yer yuzini o'z ulug'vorligi bilan yoritish uchun nozil bo'ldi, xuddi 9/11 da Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi farishta qilganidek.

2012-yilda va 2013-yilning yanvarigacha "Habakkukning jadvallari" deb nomlangan turkum tayyorlandi va u 1842-yil may oyida 1843-yil kashshoflik jadvalining nashr etilishi bilan uyg'unlashtirildi. Shundan so'ng harakatning poydevorlari qo'yildi — bu birinchi va ikkinchi farishtaning alfa harakati bo'ladimi, yoxud uchinchi farishtaning harakati bo'ladimi, Habakkukning ikki jadvali tarix va xabarga to'qib kiritildi. 2020-yil 18-iyuldagi amalga oshmagan bashorat 1844-yil 19-aprelga parallel edi, va masaldagi kechikish vaqti boshlangan edi.

1,260 kunlik sahro davri 2023-yil 31-dekabrda muhrning ochilishi bilan yakunlandi. Sister White ta'riflaganidek, Masih O'z ma'badini uning muqaddaslikka qarshi tahqirli bulg'anishidan ikki marta poklaganini esda tutish foydalidir. U buni O'z xizmatining boshida ham, oxirida ham qildi va shu tariqa bu ikki poklanishni alfa va omega poklanishiga aylantirdi.

Opa Uayt birinchi ma'badning poklanishini 9/11 va birinchi ovoz bilan aniq bog'laydi; u bu ovozni Vahiy kitobining o'n sakkizinchi bobidagi dastlabki uch oyat deb belgilaydi. So'ng u to'rtinchi oyatdagi "boshqa ovoz"ni ikkinchi ma'badning poklanishi, shuningdek yakshanba qonuni deb belgilaydi. 1844 yil 19 aprel Millerchilar uchun birinchi ma'bad poklanishi bo'lgan, 1844 yil 22 oktyabr esa ikkinchisi bo'lgan. 1798 yildan 1844 yilgacha bo'lgan qirq olti yil ichida Millerchilar ma'badi bunyod etilgan edi, va Millerchilar ma'badining bunyod etilishining bir fraktali ikki umidsizlik tarixida topiladi; bu ikki umidsizlikning har ikkisi ham ma'bad poklanishlarini ifodalaydi. O'sha tarix ma'bad haqidadir.

2020-yil 18-iyuldan 2023-yil 31-dekabrgacha bokira qizlar kechikish davrida uxladilar. Ular uyg'onganlarida, poydevorni qo'yish va ma'badni ko'tarish borasidagi o'z mas'uliyatlariga uyg'onadilar. O'sha vaqtdan beri Masih Yahudo qabilasining Arsloni sifatida bashoratli nurni muhrdan ochib kelmoqda, va muhrdan ochilgan bashoratli nur har doim uch bosqichli sinov

jarayonini yuzaga keltiradi; bu jarayon lakmus sinovida yakun topadi, u yerda fe'l-atvor namoyon bo'ladi, ammo hech qachon rivojlantirilmaydi. Lakmus sinovida sodiq bokira qizlar Muqaddas Ruhning, Xudoning xalqi orasida Xudoning qudratining hozirgacha qayd etilgan har qanday namoyonidan ustun bo'ladigan yog'dirilishini qabul qiladilar. Hech qachon guvoh bo'linmagan bir nur ortishi bo'ladi. Shunday ekan, men Millerchilar tarixining bir yuz qirq to'rt mingning tarixi bilan o'xshashligini qo'llab-quvvatlaydigan yana bir tarixiy chiziqni taqdim etaman.

Lekin sen, ey Doniyor, bu so'zlarni yashirgin va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrlagin: ko'plar u yoqdan bu yoqqa yugurib yururlar, va bilim ortar. Va u dedi: O'z yo'lingdan bor, Doniyor; chunki bu so'zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan. Ko'plar poklanurlar, oppoq qilinurlar va sinalurlar; ammo fosiqlar fosiqlik qilurlar: fosiqlarning hech biri tushunmas; lekin donolar tushunurlar. Doniyor 12:4, 9, 10.

Bu masalalarni keyingi maqolada davom ettiramiz.

Yagonalik

Ilon Mask 2026-yil 21-fevralda "biz hozir 'singulyarlik'da turibmiz", deb da'vo qildi.

Texnologik singulyarlik

Texnologik singulyarlik (ko'pincha shunchaki "singulyarlik" deb ataladi) — bu kelajakdagi faraziy bir vaqt nuqtasidir; unda texnologik taraqqiyot — asosan sun'iy intellekt tomonidan harakatlantirilgan holda — shu qadar tez va qudratli bo'lib ketadiki, u inson nazorati va idrokidan tashqariga tezlashib ketadi, natijada inson sivilizatsiyasida oldindan aytib bo'lmaydigan va tub o'zgarishlarga olib keladi. Asosiy g'oya — intellekt portlashidir: biz eng aqli insonlardan ham aqliroq bo'lgan bir SI tizimini yaratganimizdan so'ng (bu ko'pincha Sun'iy Superintellekt yoki ASI deb ataladi), o'sha tizim o'zini har qanday inson jamoasi qachondir qila olganidan ham tezroq tarzda qayta loyihalashi va takomillashtirishi mumkin. Bu rekursiv o'z-o'zini takomillashtirish halqasini yuzaga keltiradi; bunda salohiyat nihoyatda qisqa vaqt oralig'ida (kunlar -> soatlar -> daqiqalar) qayta-qayta ikki baravar ortib boradi va keyingi rivojlanishlarni "singulyarlikkacha bo'lgan insonlar" uchun mazmunli tarzda oldindan aytish yoki yo'naltirishni portlovchi tusga keltirib, imkonsiz qiladi. "Singulyarlik" atamasi fizika va matematikadan olingan bo'lib, ularda "qora tuynuk"da singulyarlik — gravitatsiya cheksiz bo'lib qoladigan va hozirgi fizika qonunlarimiz izdan chiqadigan nuqtadir — voqealar ufqidan narida nima yuz berishini biz ko'ra ham, oldindan ayta ham olmaymiz.

Xuddi shuningdek, texnologik singulyarlik tarixdagi bir "voqealar ufqi" sifatida qaraladi: biz o'sha nuqtagacha bo'lgan tendensiyalarni oldindan ko'ra olamiz, ammo undan narida kelajak kuchaytirilmagan inson aqli uchun noaniq bo'lib qoladi.

Qisqacha tarix va asosiy mutafakkirlar

1950-yillar — Dastlabki urug'lar matematik John von Neumannning (u texnologik o'zgarishning tezlashuvi haqida so'z yuritgan) va matematik/kriptolog I.J. Goodning ishlarida namoyon bo'ladi (u 1965 yilda, mashinalar yanada yaxshiroq mashinalarni loyihalay boshlagach, "aql portlashi"ni

tasvirlagan).

1993 — kompyuter olimi va ilmiy-fantastik asarlar muallifi Vernor Vinge ushbu zamonaviy tushunchani o'zining "The Coming Technological Singularity" nomli essesi orqali ommalashtirdi. U 2005–2030-yillar oralig'ida g'ayriinsoniy darajadagi aqlni yaratishimizni, shundan so'ng esa "insoniyat davri" yakunlanishini bashorat qildi (ya'ni, insonlar hech qanday tashqi yordamsiz endi hukmron aql bo'lib qolmasligi ma'nosida).

2005 — ixtirochi va futurolog Rey Kurtsveyl ushbu g'oyani o'zining "The Singularity Is Near" nomli kitobi bilan ommaviy e'tibor markaziga olib chiqdi. U singulyarlik taxminan 2045-yilda yuz beradi, deb ta'kidlaydi; bunga hisoblash quvvatining eksponentsial o'sishi (uning Tezlashuvchi Qaytimlar Qonuniga muvofiq), nanotexnologiya, biotexnologiya va miya-kompyuter interfeyslari turtki beradi. U bu vaqt jadvalini izchil ravishda saqlab kelgan bo'lib, yaqinda AGI 2029 va singulyarlik ~2045 ekanini yana bir bor tasdiqladi.

Vaqt jadvaliga oid bashoratlar (2026-yil boshidagi holatga ko'ra)

So'nggi bir necha yil ichida yirik til modellari, mulohaza yuritish tizimlari va masshtablash qonunlaridagi nihoyatda tez taraqqiyot sababli bashoratlar sezilarli darajada qisqardi: Eng dadil / yaqin muddatli qarashlar (2026–2027): AIning ayrim nufuzli yetakchilari (masalan, Anthropic'dan Dario Amodei, Elon Musk) superintellekt yoki funksional jihatdan singularlikni qo'zg'atuvchi omilga teng bir narsa 2026-yildayoq yoki 1–3 yil ichida yuzaga kelishi mumkinligini omma oldida ta'kidladilar.

Ekspertlar so'rovlarining median natijalari hanuzgacha to'liq superintellekt/singulyarlik uchun 2040–2050 yillar oralig'i atrofida jamlanmoqda.

Mumkin bo'lgan natijalarning ikki lageri

Utopik / optimistik -> tubdan mo'l-ko'llik, kasallik va qashshoqlikning bartaraf etilishi, ongni yuklash yoki nanomeditsina orqali amalda boqiylik, insoniyatning SI bilan birlashuvi (transgumanizm), ilgari yechimi topilmagan ilmiy muammolarning bir necha daqiqa ichida hal etilishi.

Distopik / pessimistik -> insonning ixtiyor va nazoratining yo'qolishi, nomuvofiqlik (SI insoniy qadriyatlarga mutlaqo yot yoki ularga dushman bo'lgan maqsadlarni ko'zlaydi), iqtisodiy va ijtimoiy tanazzul, hatto insoniyat uchun ekzistensial xatarlar ham.

Singulyarlik shunchaki "juda ilg'or sun'iy intellekt" emas; u texnologik evolyutsiya biologik/insoniy tezlik cheklovlaridan chiqib ketib, avtonom, jilovsiz jarayonga aylangan lahzadir. Bu 2026, 2030, 2045-yilda yuz beradimi yoki umuman hech qachon sodir bo'lmaydimi — baribir, ayni paytda u insoniyat tarixidagi oqibatlari eng ulkan bo'lgan ochiq savollardan biri bo'lib qolmoqda.

Oxirzamon — 1989

Tarmoqlashgan Dunyo Boshlanadi

Alohida hisoblashdan o‘zaro ulangan hisoblashga o‘tish. Tim Berners-Li CERNda World Wide Webni taklif etadi (1989). Tijoriy neyron tarmoqlar bo‘yicha tadqiqotlar kengayadi (harbiy + akademik qo‘llanish), Intel 80486 bozorga chiqariladi — shaxsiy hisoblash quvvati keskin oshadi, ARPANET esa zamonaviy Internetga aylanadigan yo‘nalishga o‘tadi. Bundan oldin hisoblash qudratli edi, biroq asosan ajratilgan tizimlar doirasida qolgan edi. 1989 yildan keyin esa hisoblash tarmoqqa yo‘naltirilgan tus oladi. 1989 yildagi neyron tarmoqlar dastlabki bosqichda, apparat cheklovlariga bog‘liq va asosan qoidalar bilan to‘ldirilgan andoza-tanib olish tizimlari edi — biroq harbiy tuzilmalar va ilmiy-tadqiqot laboratoriyalari allaqachon nishonga olish, yo‘naltirish va signal tasnifi uchun o‘rganuvchi tizimlarni sinab ko‘rayotgan edi. Bu keyinchalik yuzaga kelgan barcha narsalar uchun poydevoriy qatlam edi.

Xabar rasmiylashtirildi — 1996

Internetdagi tijoriy portlash

Veb ommaviy, tijoriy va global tus oladi. Netscape va brauzer urushlari, Amazon va eBay esa onlayn tijorat ishlashini isbotlaydi. Google asos solinadi (Stenfordda BackRub sifatida, 1996), Windows 95‘ning keng qabul qilinishi iste‘molchi kompyuterlashtirishini jadallashtiradi. 1996 yil Internet akademik soha bo‘lishdan to‘xtab, iqtisodiy hodisaga aylangan davrdir. 1989 yildagi infratuzilma endi iste‘molchi miqyosiga yetib keladi. Dot-com davri veb-saytlar haqida emas — u biznesni raqamlashtirish haqidadir. Bu davr tijoratni, reklama sohasini, axborotni topish usullarini va aloqa andozalarini o‘zgartirdi.

Kuch-quvvat berilgan xabar – 11/9, 2001

Mobil + Platforma Davri Boshlanadi

Ommaviy axborot vositalarining raqamlashtirilishi + dastlabki bulutli infratuzilma + doimo ulangan keng polosali aloqa. Apple iPod‘ni taqdim etadi (ko‘chma raqamli ekotizim boshlanadi), Wikipedia ishga tushiriladi (jamoaviy bilim platformasi modeli), keng polosali aloqadan foydalanish keskin sur‘atda ortadi, Amazon esa keyinchalik AWSga aylanadigan tizimni pinhona qurishni boshlaydi. 11-sentabrdan keyingi kuzatuv texnologiyalari mislsiz darajada jadallashadi, ma‘lumotlar tahlili infratuzilmasi tez sur‘atda o‘sadi. Bulutli hisoblash, platforma ekotizimlari, raqamli kontent ustunligi, doimo ulangan infratuzilma hamda ijtimoiy tarmoqlar va smartfonlar uchun zamin aynan shu yerda yaratiladi.

Poydevor qo‘yildi — Xabakkukning lavhalari — 2012, 2013

Chuqur O‘rganishdagi Buriish Nuqtasi

Zamonaviy Sun‘iy Intelлектning Tug‘ilishi

Bu, neyron tarmoqlari tajribaviy bosqichdan chiqib, amalda qudratli vositaga aylangan hal qiluvchi lahzadir — aynan 2001-yildagi “platforma/cloud” davri bilan 2023-yildagi “generativ AI”

portlashi o'rtasidagi ko'prikdir. 2012-yil sentyabr: AlexNet (chuqur konvolyutsion neyron tarmoq) ImageNet musobaqasida ulkan farq bilan g'alaba qozonadi — avvalgi barcha algoritmlarni tor-mor etadi. Sun'iy intellekt tadqiqotlarida aynan shu yagona hodisa zamonaviy deep learning tug'ilgan lahza sifatida umum e'tirof etilgan. 2012-yil: Geoffrey Hinton jamoasi GPUlarda o'qitilgan chuqur neyron tarmoqlar iyerarxik xususiyatlarni avtomatik ravishda o'rganishi mumkinligini isbotlaydi. 2013-yil: Google Hintonning kompaniyasini (DNNresearch) sotib oladi. Sanoat birdaniga deep learningga milliardlab mablag' yo'naltiradi. NVIDIA'ning GPU sohasidagi yutuqlari (CUDA) AI uchun standart apparatga aylanadi. Big data vositalari (Spark 1.0 2013-yilda chiqarilgan) ham shu jarayon bilan birga yetuklashib boradi va deep learning uchun zarur bo'lgan ulkan ma'lumotlar to'plamlarini ta'minlaydi.

Muhrni ochish — 2023

Generativ sun'iy intellekt ostonadan o'tadi

Sun'iy intellektdan foydalanish imkoniyati paydo bo'ladi, u amalda qo'llanadigan va iqtisodiy jihatdan izdan chiqaruvchi kuchga aylanadi. Bu shunchaki “yanada yaxshiroq neyron tarmoqlar” emas. Aynan shu pallada sun'iy intellekt kod yozadi, tasvirlar yaratadi, aqliy mehnatga asoslangan idoraviy ishlarni avtomatlashtiradi, tafakkurga oid vazifalarni keng ko'lamda bajaradi va ilk bor sun'iy intellekt ixtisoslashgan vosita bo'lishdan to'xtab, umumiy maqsadli kognitiv vositaga aylanadi.

2026 — Yagonalik?

- 1989 yil — oxirzamonning o'zining muhrdan ochilishi sifatida (tarmoqlangan bog'liqlik boshlanadi, global bilim oqimi uchun poydevor; Adventizmning yakuniy sinov muddati uchun yo'l belgisi sifatida SSSRning qulashiga bog'liq).
- 1996 yil xabarning rasmiylashtirilishi sifatida (tijoriy veb axborot iqtisodiyotini kengaytirib, savdo va kashfiyotni raqamlashtiradi).
- 2001 yil xabarning quvvatlantirilishi sifatida (platformalar, bulut va doimiy kirish jamoaviy, mobil bilim uchun raqamli ekotizimni yaratadi).
- 2012/2013 yil haqiqiy intellekt uchun poydevor qo'yilgan davr sifatida (chuqur o'rganishdagi yutuq mashinalarning tushunishini amaliy va keng ko'lamda qo'llash mumkin bo'lishiga olib keldi).
- 2023 yil muhrlarning yechilish cho'qqisi sifatida (generativ sun'iy intellekt umumiy maqsadli idrok doirasiga kirib, bilim yaratish va mulohaza yuritishni ommabop hamda izdan chiqaruvchi kuchga aylantiradi).

Rivojlanish izchil va nafisdir: har bir bosqich avvalgisiga jamlanib quriladi va bog'liqlik -> tijoratlashtirish -> ekotizim -> intellekt -> idrok tomon siljiydi.

2012/2013 — hal qiluvchi burilish nuqtasidir; ayni shu paytda neyron tarmoqlar ierarxik, avtomatik o'rganishga qodir ekanini isbotladi (AlexNet/ImageNetdagi g'alaba, Hintonning ishlari tasdiqlandi, GPU miqyosida kengaytirish imkoniyati yuzaga keldi), bu esa 2023-yildagi generativ

portlashni muqarrar qildi. 2012-yildagi arxitektura siljishisiz, transformer modellari (2017) va ulkan miqyosda kengaytirish ChatGPT darajasidagi umumiylikni yuzaga keltirmagan bo'lardi.